

Overweging: 27e zondag door het jaar

Thema: Dat wij toch niet vergeten

Waartoe wij zijn gemaakt (GvL 553)

Lezingen: Jesaja 5,1-7 en Matteüs 21,33-43

Zondag 4 oktober 2026 Joost Koopmans

Vandaag gaat het opnieuw over de wijngaard, waarmee Gods wereldwijde rijk wordt bedoeld: de aarde en haar bevolking. Wij hebben de aarde slechts te leen gekregen, wij zijn de beheerders van Gods schepping. Op deze zondag houden we een tussentijdse evaluatie: hoe doen wij het als beheerders?

In de eerste lezing laat de profeet Jesaja Gods' teleurstelling doorklinken over mensen die slechte pachters zijn.

De mensheid neigt er steeds weer toe om deze plek en haar bewoners als haar bezit te beschouwen. En Jezus heeft daarbij, in de parabel die we vandaag lezen, vooral het gezag op het oog: de hogepriesters, de oudsten en de Farizeeën. Zij kennen de Schriften en de oproep van de profeten tot gerechtigheid.

Maar daar praten ze niet meer over. Ze hebben zich bevoorrechte posities verworven, het gaat hen om hun eigen macht. Daar hangen ze zó aan, dat ze geen oog meer hebben voor de mensen voor wie ze zijn aangesteld. Het lijkt er eerder op dat die mensen er zijn voor hen. In plaats van pachters voelen ze zich eigenaars van de wijngaard en daarop geeft Jezus hen profetische kritiek.

Tweedeling

Het lijkt een herhaling van zetten, heel de geschiedenis door.

Mensen neigen er steeds weer naar toe de wereld en haar bewoners als hun bezit te beschouwen. Zo ontstaan er verschillen tussen rijken en armen, goeden en slechten, wij en zij: de vervloekte tweedeling waardoor samen leven en samen verder onmogelijk wordt gemaakt.

Profeten

Keer op keer, met eindeloos, bijna naïef geduld, stuurt God dan zijn profeten op pad om de mensen daar op aan te spreken, onrecht aan te klagen, en het visioen levend te houden van een wereld waarin Gods bedoelingen wel werkelijkheid zijn geworden. Jesaja is daar een voorbeeld van.

Maar die profetieën zijn niet populair. De eeuwen door zijn profeten afgewezen en zelfs mishandeld.

En nu, met Jezus, is die lijn op een dieptepunt gekomen. Hij, de zoon van de eigenaar, vat nog één keer alles samen wat de profeten gezegd en gedaan hebben.

Hij is de laatst uitgestoken hand. En kijk: de pachters, de leiders van het volk slaan die hand weg. Ze wijzen ook deze profeet uit Nazareth af, omdat hun eigen macht op het spel staat. Ze deinzen voor niets terug en vermoorden hem!

Verbijsterend

Een verbijsterend verhaal, maar helaas maar al te herkenbaar.

Zo gaat het namelijk ook in onze wereld. Mensen beschouwen elkaar maar al te vaak als eigendom, als middel tot een doel. We kennen er genoeg voorbeelden van. De ene zwijgt of pest de ander dood, die niet in zijn kraam te pas komt. Net zo lang tot die ene er niet meer is en de ander het alleen voor het zeggen heeft.

Dat doen mensen ook met de *aarde*. De aarde vermoorden, er zo mee bezig zijn voor eigen gewin, dat velen onder rampen gebukt gaan.

- Dat kun je ook met *God* doen: Hem doodzwijgen.

En tenslotte constateren dat je autonoom bent en denken dat je het alleen voor het zeggen hebt een goddeloze samenleving. Zo doen de pachters: ze schakelen de tegenpartij uit en hebben het rijk alleen. 'Na ons de zondvloed'.

Pessimistisch?

Een pessimistisch verhaal... Ja, maar de dreigende woorden op het eind: 'Het Rijk Gods zal jullie ontnomen worden en gegeven aan een volk dat wel vruchten voortbrengt' opent perspectieven.

Wie is dat volk? Zijn dat de christenen? Is hij in hen opgestaan en vruchtbaar geworden? Laten we bescheiden zijn, we kennen onze geschiedenis. Het hele verhaal van Mattheüs lezend, blijkt dat volk niet te bestaan uit zelfvoldane mensen die zichzelf zo goed vinden, maar uit randfiguren: tollenaars, hoeren en zwervers. Kortom: de niet-geslaagden, de laatsten, de mensen op wie wordt neergekeken.

Ik zou er zelf niet opgekomen zijn! Maar Jezus kijkt door schijnheiligheid heen en beoordeelt zondaars niet op hun zwakke kanten. Zijn uitnodiging om met hem mee te doen geldt voor iedereen. Ieder mens is geroepen om vruchten voort te brengen. De zelfvoldanen die met elkaar een 'gesloten wij' vormen kunnen daar niet tegen en slaan Jezus' uitnodiging af. Maar bij mensen die door hen naar de rand zijn geschoven, het volk van de straat, slaat Jezus' verkondiging wel aan. Zij openen zich voor zijn woorden, Hij bevrijdt hen van hun zonden en zij volgen Hem op zijn weg.

Het verhaal gaat door

Zo groeit het koninkrijk met gewone alledaagse mensen: de laatsten worden eersten. Het zijn mensen die Gods' Zoon wél nodig hebben.

Het Rijk Gods zal ook aan ons gegeven worden

- als wij mensen niet als eigendom beschouwen, maar liefde en geduld voor elkaar opbrengen;
- als wij niet naar willekeur beschikken over de aarde, maar onszelf zien als Gods medewerkers in het scheppingsverhaal;
- als wij ook ons eigen lichaam en onze eigen talenten niet verkwanselen of alleen maar gebruiken voor eigen genot, maar inzetten voor elkaars geluk.

Dan zullen wij vruchten dragen en brengen wij Gods koninkrijk dichterbij, tot geluk van onszelf en velen!

Joost Koopmans osa

Gebed

Gij roept de mensen steeds opnieuw,
met geduld wacht Gij ons antwoord af.

Wij bidden:

dat de drukte van alledag uw uitnodiging niet overstemt,
dat uw roepstem niet vergeefs tot ons klinkt.

Gij die groei en wasdom geeft aan de wijngaard van de wereld:
wij hebben U nodig!